

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ТА ПЕРЕХІД НА НОВИЙ ЯКІСНИЙ РІВЕНЬ ВЗАЄМОВІДНОСИН У ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ

Волік В. В.

професор кафедри публічно-правових дисциплін
Маріупольський державний університет
м. Маріуполь, Україна

Ходаковська Є. С.

студентка ОС
«Бакалавр» спеціальності «Міжнародне право»
Маріупольський державний університет
м. Маріуполь, Україна

Міжнародні перевезення – це переміщення вантажів або людей з однієї країни в іншу. Тобто, коли вантажі переміщуються через кордони певної країни в іншу повітряним, наземним або морським транспортом, спосіб перевезення вважається міжнародним [1, с. 53].

Правове регулювання перевезень у міжнародному сполученні залежить від застосовуваного виду транспорту. При цьому, однією з характерних рис правового регулювання в галузі міжнародних перевезень є те, що основна частина питань вирішується в міжнародних угодах, що містять уніфіковані норми, які одноманітно визначають умови міжнародних перевезень вантажів та пасажирів. Є, наприклад, і окремі види специфічних документів, а саме: для морських перевезень уповноваженими органами видається коносамент; для залізничних – залізнична накладна; для автомобільних – автотранспортна накладна; для повітряних – авіатранспортна накладна; для змішаних перевезень – документ змішаного перевезення.

При колізійно-правовому методі регулювання міжнародних перевезень застосовуються такі формули прикріплення: закон місця відправлення товару; закон місця заподіяння шкоди; особистий закон перевізника; право країни транзиту; закон дороги прямування [2, с. 178].

Якщо міжнародні перевезення розглядати з глобальної точки зору та узагальнювати, то у процесі організації діяльності, функціонування міжнародного транспорту у правовідносинах різних країн, які уклали відповідну конвенцію повинні її виконувати та застосовувати в обов'язковому порядку. Наприклад, Конвенція ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності від 02.12.2004р. встановлює наступне: якщо відповідні держави не домовилися про інше, держава не може посилається на імунітет від юрисдикції при розгляді у суді іншої держави, яка зазвичай має компетенцію розглядати справи, що стосуються перевезення вантажу на борту судна, що належить або експлуатується цією державою, якщо у момент виникнення факту, що став підставою позову, це судно використовувалося з іншою метою, аніж державні некомерційні цілі [3]. Також важливими документами є Конвенція ООН про морське перевезення вантажів від 31.03.1978р., Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) від 09.05.1980р., ратифікована Україною 05.03.2003р., Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ) від 19.05.1956р., ратифікована Україною 01.08.2006р., Монреальська конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 25.08.1999р., ратифікована Україною 17.12.2008р. та інші.

Якщо казати про систему національного законодавства в галузі міжнародних перевезень, то відносини регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Кодексом торговельного мореплавства України, законами України «Про міжнародне приватне право», «Про міжнародні договори України» та нормами інших пов'язаних нормативно-правових актів.

Разом з цим, слід зазначити, що сучасні ринкові відносини зобов'язують не тільки перевізників, а й власників вантажу використовувати найсучасніші методи проектування для системи транспортування, щоб підвищити якість міжнародного перевезення вантажів та пасажирів. Розвиток світових економічних зв'язків тісно пов'язаний з розвитком міжнародних транспортних коридорів, що дозволяють ефективно вирішувати завдання логістики [4, с. 299].

Функціонування всіх видів транспорту, як і інститут міжнародних перевезень в цілому, стрімко трансформується під впливом цифрових технологій. Наприклад, приватний бізнес і державні органи влади з кожним роком більш активно взаємодіють за допомогою електронних систем обміну даними; багато документів, у тому числі, транспортні накладні та митні декларації, з паперової форми переводяться в цифровий формат.

Отже, цифрові та інтеграційні процеси, глобалізація взаємозв'язків різних країн стає перспективою стрімкого розвитку, крім іншого, й в сфері міжнародних перевезень, але це може бути досягнуто разом з поступовим удосконаленням та упорядкуванням правових норм в питаннях диджиталізації, що регулюють міжнародні перевезення як на національному рівні та у світі, що, нарешті, допоможе ще більше зміцнювати не лише економічні, а й соціальні зв'язки між державами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гладських Є. Ю., Озернова Н. А. Міжнародні перевезення та транспортні коридори. *Економіка та бізнес: теорія і практика*. 2016. № 5. С. 53-55.
2. Ертель А. Г. Проблеми та вдосконалення джерел правового регулювання міжнародних перевезень. *Сучасна наукова думка*. 2015. С. 177-184.
3. Конвенція ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності від 02.12.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_e50#Text (дата звернення: 19.01.2022).
4. Ларін О. М. Регулювання міжнародних перевезень: сучасні аспекти. *Світ транспорту*. 2019. № 17 (2). С. 296-305.